

Nota baten-lastenstelsel voor specifieke uitkeringen

Circulaire SiSa

Inleiding

Samenvatting

Met ingang van de SiSa-verantwoording 2010 geldt voor alle specifieke uitkeringen het baten-lastenstelsel. Het kas-verplichtingenstelsel is niet meer van toepassing voor de verantwoording van specifieke uitkeringen. Hiermee wordt voorkomen dat extracomptabele administraties met afwijkende waarderingsregels en aanvullende controles bij medeoverheden nodig zijn ten behoeve van de aansluiting op de Rijksadministratie.

Voor alle specifieke uitkeringen geldt een, in lijn met het Besluit begroting en verantwoording, eenduidige definitie van het begrip besteding, dat gekoppeld is het moment van een prestatie of verlies. Het baten-lastenstelsel geldt voor alle huidige en nieuwe specifieke uitkeringen, ongeacht de aard (openeinde, declaratie, project etc.), looptijd en verstrekker van de specifieke uitkering.

Doelgroep

Deze nota is geschreven voor de besturen en medewerkers van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen die verantwoordelijk zijn voor de aanlevering van verantwoordingsinformatie 2011. Daarnaast is deze nota bedoeld voor de accountants van deze medeoverheden.

Inhoudsopgave

In de nota worden de gevolgen van de invoering van het baten-lastenstelsel uiteengezet. Dit gebeurt door beantwoording van de volgende vragen:

- Wat verandert er per SiSa 2010 in de nieuwe systematiek?
- Welke indicatoren zijn relevant?
- Welke definitie geldt voor het begrip besteding?
- Hoe bestedingen te verantwoorden in de SiSa-bijlage?
- Hoe wordt aangegeven of een project is afgerond?
- Welke overgangsindicator geldt er en hoe deze te gebruiken?
- Hoe wordt omgegaan met de verrekening van de vordering op het rijk, die ontstaat door de overstap?
- Hoe vindt de verantwoording plaats indien uitvoering bij een derde partij ligt?
- Wat zijn de consequenties voor SiSa tussen medeoverheden?

De verschillende vragen en situaties zijn geïllustreerd met een aantal voorbeelden.

Het baten-lastenstelsel

Oude systematiek t.o.v. de nieuwe systematiek

In de oude kas-verplichtingensystematiek werden aan het Rijk uitgaven en inkomsten verantwoord. Kasstromen stonden centraal en daarmee het moment waarop deze plaatsvonden. Met ingang van de SiSa-verantwoording 2010 geldt voor alle specifieke uitkeringen het baten-lastenstelsel. Het kas-verplichtingenstelsel is niet langer van toepassing voor de verantwoording van specifieke uitkeringen. Extracomptabele administraties met afwijkende waarderingsregels ten behoeve van kas-verplichtingen verantwoording zijn daarom niet langer nodig. In de nieuwe baten-lastensystematiek bij verantwoording staan, in lijn met het BBV, bestedingen en het jaar waaraan deze worden toegerekend centraal. Voor

alle specifieke uitkeringen geldt een eenduidige definitie van het begrip besteding, gekoppeld aan het moment van een prestatie of verlies.

Indicatoren in SiSa-bijlage

Voor het baten-lastenstel zijn de volgende (reguliere) indicatoren relevant:

- Besteding
- Eindverantwoording ja/nee

Verder kan ook een overgangsindicator relevant zijn:

- Uitgaven van vóór 2010, waarvan de besteding in 2011 plaatsvindt.

In de volgende paragrafen worden deze indicatoren toegelicht.

De SiSa-bijlage 2010 kende ook nog de overgangsindicator "Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt". Deze indicator is in de bijlage 2010 opgenomen omdat bij de overgang van het kasverplichtingenstelsel naar het baten-lastenstelsel het risico bestaat dat uitgaven niet kunnen worden verantwoord aan het Rijk. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een prestatie in 2009 of eerder heeft plaatsgevonden, maar de bijbehorende uitgave plaatsvindt in 2010 of later.

Daarnaast is het bedrag dat via deze overgangsindicator is verantwoord voor de medeoverheid een balanspost, namelijk 'nog te vorderen bijdrage van het rijk (i.v.m. overgang op baten-lastenstelsel)'. De via de overgangsindicator verantwoorde bedragen dienen nog verrekend te worden met het Rijk. De post 'nog te vorderen bijdrage van het rijk (i.v.m. overgang op baten-lastenstelsel)' blijft staan tot het einde van een project of een specifieke uitkering, waarna afrekening met het vakdepartement volgt.

Indicator besteding

Voor alle specifieke uitkeringen, waarvoor wordt verantwoord op basis van geld, wordt in de SiSa-bijlage de indicator besteding opgenomen. Een besteding is de aan een periode toegerekende lasten + de relevante balansmutaties in investeringen.

Het eerste deel 'de aan een periode toegerekende lasten' is conform het BBV. Lasten zijn uitgaven die aan een periode zijn toegerekend. Uitgaven worden aan een begrotingsjaar toegerekend indien de prestatie (die leidt tot kosten) in het begrotingsjaar plaatsvond dan wel indien het verlies in het begrotingsjaar plaatsvond dan wel het verlies aan dat begrotingsjaar toe te rekenen is.

Het tweede deel 'de relevante balansmutaties in investeringen' is toegevoegd voor de specifieke uitkeringen die rechtstreeks via de balans worden verantwoord door een medeoverheid. Dit kan als de specifieke uitkering (deels) een bijdrage is voor investeringen, die bij de gemeente, provincie of gemeenschappelijke regeling worden geactiveerd en dus niet in het desbetreffende jaar lasten veroorzaken.

Indicator eindverantwoording ja/nee

Voor specifieke uitkering met een vastgestelde looptijd is de indicator 'eindverantwoording ja/nee' van toepassing. Met deze indicator geeft de medeoverheid aan of de specifieke uitkering is afgerond. Indien een specifieke uitkering is onderverdeeld in verschillende projecten dan geldt de indicator per project. Voor doorlopende regelingen geldt deze indicator niet.

Overgangsindicator: Uitgaven van vóór 2010, waarvan de besteding in 2011 plaatsvindt

Bij de overgang van het kasverplichtingen naar het baten-lastenstelsel bestaat de kans dat middelen twee keer aan het Rijk worden verantwoord. Het is mogelijk dat voorafgaand aan 2010 een kasbetaling heeft plaatsgevonden die in de oude systematiek volgens het kasverplichtingenstelsel al is verantwoord, maar pas in 2011 leidt tot een besteding en daarom nogmaals verantwoord zal worden. Deze dubbele verantwoording wordt voorkomen door de overgangsindicator "Uitgaven van vóór 2010, waarvan de besteding in 2011 plaatsvindt". In een dergelijk geval wordt de besteding verantwoord via de indicator 'besteding', maar voor dubbele verantwoording gecorrigeerd via de overgangsindicator. In de SiSa bijlage 2011 hebben deze correcties enkel betrekking op bestedingen in 2011. De SiSa-bijlage 2010 kende een soortgelijke indicator voor correcties op bestedingen in 2010, en voor bestedingen in 2012 of later waarvan de uitgaven plaatsvonden voor 2010 zal in de SiSa-verantwoording van dat betreffende jaar voor dubbele verantwoording kunnen worden gecorrigeerd. Indien nodig zal de overgangsindicator hiervoor terugkomen.

Voorbeeld 1

Gemeente A geeft eind 2009 opdracht voor uitvoering van een prestatie of verleent een subsidie en betaalt in december een voorschot van 100.000. Verantwoording vindt in de gemeentelijke boekhouding plaats als vooruitbetaald bedrag (geen lasten, want prestatie moet nog plaatsvinden). De prestatie wordt deels in 2010 en deels in 2011 gerealiseerd, resp. ad €60.000 en € 40.000.

SiSa-bijlage 2009 (oude systematiek):

- uitgaven = 100.000

SiSa-bijlage 2010 (nieuwe systematiek):

- besteding = 60.000
- uitgaven van vóór 2010, waarvan de besteding in 2010 plaatsvindt = 60.000

SiSa-bijlage 2011 (nieuwe systematiek):

- besteding = 40.000
- uitgaven van vóór 2010, waarvan de besteding in 2011 plaatsvindt = 40.000

Verantwoording indien uitvoering bij derden

Het kan zijn dat een medeoverheid een specifieke uitkering (deels) door een derde laat uitvoeren. Een derde kan naast bijv. een stichting, aannemer of adviesbureau ook een andere gemeente, provincie of gemeenschappelijke regeling zijn. In het geval van uitvoering door een derde geldt ook het baten-lastenstelsel. Voorlopige toekenningen kunnen conform het baten-lastenstelsel als bestedingen in de SiSa-verantwoording worden opgenomen, indien aan de daarvoor geldende subsidievoorwaarden is voldaan.¹ De eindverantwoording door de medeoverheid kan uiterlijk het jaar na realisatie van een specifieke uitkering plaatsvinden. Indien de afrekening door de medeoverheid met de derde leidt tot een negatieve bijstelling van het verleende voorlopige toekenning, dan wordt deze bijstelling cf. baten-lastenstelsel als negatieve besteding verantwoord.

Voorbeeld 2 SiSa tussen rijk en medeoverheid met uitvoering door derde

Stel dat een provincie een specifieke uitkering geheel door een derde laat uitvoeren. In 2010 verleent de provincie een voorlopige toekenning van 100.000 aan een derde. De derde voert

¹ Het betreft hier voorlopige toekenningen en geen voorschotten of vooruitbetaalde bedragen.

Nota baten-lastenstelsel voor specifieke uitkeringen

de specifieke uitkering uit in 2011. Na afloop in 2012 rekent de provincie af met de derde. Uit deze afrekening blijkt dat 10.000 niet is besteed.

De **provincie** dient in SiSa als volgt te verantwoorden:

SiSa-bijlage 2010:

- besteding = 0

SiSa-bijlage 2011:

- besteding = 100.000

SiSa-bijlage 2012:

- besteding = -/- 10.000

SiSa tussen medeoverheden

Vanaf het verantwoordingsjaar 2010 geldt ook voor SiSa tussen medeoverheden het baten-lastenstelsel bij verantwoording richting het Rijk. De voorgaande paragrafen zijn daarom ook voor deze situaties van toepassing (behalve de eventueel eerdere verrekening met het rijk). Hieronder zijn twee voorbeelden opgenomen waarbij verondersteld is dat de medeoverheden overgaan van kas-verplichtingen naar baten-lastenstelsel. Voorbeeld 3 vloeit voort uit voorbeeld 2. Voorbeeld 4 betreft de verandering voor de BDU verkeer en vervoer.

Voorbeeld 3 terugvordering

Stel een provincie laat een specifieke uitkering geheel door een gemeente uitvoeren. In 2010 verleent de provincie een voorlopige toekenning van 100.000 aan die gemeente. De gemeente voert de specifieke uitkering uit in 2010 en 2011. In 2010 wordt 30.000 besteed en in 2011 60.000. Na afloop van de looptijd rekent de provincie af met de gemeente. Uit deze afrekening blijkt dat 10.000 niet is besteed. Tussen de provincie en gemeente geldt SiSa tussen medeoverheden.

De **gemeente** dient in het voorbeeld via SiSa als volgt te verantwoorden.

SiSa-bijlage 2010:

- besteding = 30.000

SiSa-bijlage 2011:

- besteding = 60.000
- terug te betalen aan geldverstrekker (i.c. provincie) = 10.000
- eindverantwoording = ja

Voorbeeld 4 BDU verkeer en vervoer

Stel een provincie ontvangt van een ministerie voor een project middelen uit de BDU verkeer en vervoer. Deze middelen zijn 40.000 in 2010 en 60.000 in 2011. De provincie laat het project geheel uitvoeren door een gemeente. De provincie verstrekt een voorlopige toekenning van 40.000 in 2010 en 60.000 in 2011 aan die gemeente. Deze gemeente heeft in 2010 20.000 en in 2011 80.000 uitgegeven. In 2012 wordt het project afgerond, maar er zijn geen kasuitgaven meer. De provincie stelt in november 2012 vast. De prestatie is voor de provincie respectievelijk de gemeente de realisatie van het project.

Nota baten-lastenstelsel voor specifieke uitkeringen

Gemeente

In de SiSa-bijlage **2010** neemt de gemeente op:

- besteding = 20.000
- eindverantwoording = nee

In de SiSa-bijlage **2011** neemt de gemeente op:

- besteding = 80.000
- eindverantwoording = nee

In de SiSa-bijlage **2012** neemt de gemeente op:

- besteding = 0
- eindverantwoording = ja

Provincie

In de SiSa-bijlage **2010** neemt de provincie op:

- besteding = 40.000
- eindverantwoording = nee

In de SiSa-bijlage **2011** neemt de provincie op:

- besteding = 60.000
- eindverantwoording = nee

In de SiSa-bijlage **2012** neemt de provincie op:

- besteding = 0
- eindverantwoording = ja